Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Romy Timmer	**Datum**	4 april 2023
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	11072583
E-mail	r.timmer@utrecht.nl	**Onderwerp**	Agenda tegen uitbuiting
Bijlage(n)	1	**Beleidsveld**	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Mensenhandel is een zware vorm van criminaliteit vanwege de impact en de ernstige gevolgen voor slachtoffers van deze praktijken. In de bijgevoegde Agenda tegen uitbuiting 2023-2026 informeren wij u over de prioriteiten om samen met onze partners mensenhandel te voorkomen, daders aan te kunnen pakken en slachtoffers snel en adequaat te helpen. Met deze agenda brengen we in beeld wat we op dit moment doen in de aanpak en waar we met de middelen die we hebben de komende jaren op investeren en volgt op mijn toezegging van 6 oktober 2022 (debat mensenhandel binnen de VBF commissie). Deze agenda is in lijn met de landelijke verplichting van gemeenten om te voldoen aan een bestuurlijke aanpak van mensenhandel. We sluiten aan bij landelijke ontwikkelingen zoals de modernisering van het Wetsvoorstel: Betere bescherming tegen mensenhandel. En werken samen met regionale partners, zoals ook beschreven in de Regionale Veiligheidsstrategie.

U heeft in de RIB van 5 juli 2022 aangegeven dat we ook mogen dromen over wat we zouden willen in de aanpak van uitbuiting. Hier reageren wij ook op in deze brief.

Prioriteiten in de agenda tegen uitbuiting
Het doel van de agenda tegen uitbuiting is dichter bij een stad te komen zonder uitbuiting. Dit doen we door in te zetten op drie lijnen: (1) voorkomen, (2) bijdragen aan bestrijding en (3) beschermen en opvangen. Randvoorwaardelijk in de uitvoering van deze ambities is dat we meer zicht krijgen op uitbuiting in Utrecht en dat we effectief samenwerken met interne en externe ketenpartners.

1. Voorkomen: we zetten gerichter in op preventie omdat de gemeente hier het meest invloedrijk is. We organiseren kennisbijeenkomsten, geven voorlichting aan sekswerkers en professionals over het herkennen van signalen en aan jongeren over preventie en weerbaarheid.
2. Bijdragen aan bestrijding: we ontmoedigen daders. De gemeente kan een bijdrage leveren aan bestrijding van uitbuiting door het opwerpen van meer drempels. Hoewel het ‘bestrijden’ met name een taak is voor justitie, hebben wij hier de afgelopen jaren aan bijgedragen door barrières op te werpen op het gebied van entree en identiteit, arbeid en huisvesting (zoals regelgeving en controles). Dit zetten we de komende jaren door.
3. Beschermen en opvangen: we versterken het aanbod aan slachtoffers. De opvang en ondersteuning van slachtoffers mensenhandel is een wettelijke taak aan de gemeente. Daarom levert de gemeente capaciteit zorgcoördinatie mensenhandel en brengen we bijvoorbeeld partijen bij elkaar die daarnaast ook specifieke ondersteuning en hulpverlening kunnen bieden.

We zetten in de agenda in op de verschillende vormen van mensenhandel: seksuele, criminele en arbeidsuitbuiting. Specifiek hebben we nog veel te leren over het aanpakken van criminele en

arbeidsuitbuiting. Onze inzet focussen we op jongeren, kwetsbare (arbeids)migranten en mensen met een licht verstandelijke beperking. We sluiten zoveel mogelijk aan bij andere prioriteiten van de gemeente (zoals het huisvesten van (arbeids)migranten, de opvang van vluchtelingen en het voorkomen van jonge aanwas en doorgroeiers in drugsgerelateerde criminaliteit).

In de agenda zijn per ambitie concrete acties geformuleerd. Bij het nastreven van deze ambities hanteren we een aantal uitgangspunten, namelijk (1) het gebruikmaken van best practices en materiaal, (2) het aansluiten bij andere beleidsthema's, regionale en landelijke initiatieven, (3) het gebruikmaken van expertise/partners en (4) het leren, doorontwikkelen en ruimte maken voor bijsturing.

Binnen de verdere uitwerking van de aanbevelingen van commissie Sorgdrager is vanzelfsprekend tevens aandacht voor het voorkomen van misstanden en (seksuele) uitbuiting. U wordt hierover nader geïnformeerd bij de uitwerking van de modernisering van sekswerk in Utrecht.

Totstandkoming agenda tegen uitbuiting
Voor de aanpak van uitbuiting zijn zowel landelijk als lokaal relatief weinig middelen beschikbaar. Gelet op de omvang van het probleem en de complexe omgeving waarin de aanpak van mensenhandel zich bevindt, stellen we daarom prioriteiten in de agenda tegen uitbuiting. Uitbuiting aanpakken kunnen we niet alleen. Hiervoor hebben we elkaar nodig. Daarom is de agenda opgesteld op basis van onderzoeken en in samenspraak met collega's van de gemeente Utrecht en met relevante partners in de stad.

De geformuleerde ambities en bijbehorende acties in de agenda zijn binnen de bestaande middelen uit te voeren.

Preventie als beste aanpak van mensenhandel
Tijdens de RIB heeft u ons gevraagd om aan te geven wat mogelijk is als voor dit thema meer middelen voorhanden zijn ('durf te dromen'). In dit licht beschrijven we drie opties waar dan voor kunnen kiezen:

1. meer passende hulp en ondersteuning voor (jonge) slachtoffers. Op dit moment is er landelijk opvangaanbod geregeld voor slachtoffers. We zouden meer passend bij de persoonlijke situatie en ondersteuningsbehoefte van jongvolwassenen tot maatwerkoplossingen willen komen met ondersteuning op de verschillende leefgebieden, zodat ze veilig aan hun herstel en veilige terugkeer in de samenleving kunnen werken.
2. voorkomen dat slachtoffers (herhaaldelijk) slachtoffer worden. De gemeente heeft hier al oog voor als het gaat om voorkomen van daderschap in het kader van de nota Grenzen Stellen en Perspectief Bieden en de relatie tussen drugscriminaliteit en criminele uitbuiting. Gelet op het grote risico van herhaald slachtofferschap en de verwevenheid tussen dader- en slachtofferschap bij uitbuiting, willen we in de PGA breder inzetten op jongeren die slachtoffer zijn geworden van élke vorm van uitbuiting.
3. beter zicht hebben op de daadwerkelijke problematiek in de gemeente Utrecht. Alleen zo kunnen we slachtoffers helpen en daders aanpakken. En kunnen we door probleemanalyse onze aanpak uitbouwen. De wens is om bijvoorbeeld vervolgonderzoek naar arbeidsuitbuiting in Utrecht te laten uitvoeren (Regioplan heeft dit deel niet kunnen uitvoeren vanwege toen geldende beperkingen i.v.m. corona). Welke kwetsbare sectoren en kwetsbare doelgroepen voor arbeidsuitbuiting zijn er in Utrecht waar we ons op moeten richten?

Tot slot
Wij nemen u mee in de voortgang van de aanpak van uitbuiting bij de jaarlijkse gemeentelijke P&C cyclus. We hanteren de methode van Rijker Verantwoorden, waarbij we naast cijfers ook verhalen en ervaringen gebruiken om te laten zien wat we hebben gedaan en wat het effect is.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,